

РЕШЕНИЕ

№ 1115

гр. София, 22.02.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 14 състав, в публично заседание на 24.01.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Пламен Горелски

при участието на секретаря Илияна Янева и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **5747** по описа за **2017** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е проведено по реда на чл. 203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс, вр. чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

Делото е образувано по искова молба, вх. № 15400/31.05.2017 г. от Я.

Н. П., срещу БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, с претенция за обезщетяване на имуществени вреди, както следва: А/ 8 627,97 лв., представляващи законната лихва за забавено плащане на максималния размер на гарантираните вземания от 196 000 лева, за периода 30.06.2014 г., до 04.12.2014 г., заедно със законните лихви от предявяване на исковата молба; Б/ 20 142, 11 лева – разликата между вложените по банкови депозити в [фирма] суми и изплатения от Фонда за гарантиране на влоговете в банките гарантиран размер от 196 000 лева, заедно със законните лихви от предявяване на исковата молба, както и 5 993 06 лева, на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД – обезщетение, в размер на законната лихва върху 20 142, 11 лева, за периода от 20.06.2014 г. (датата, на която К. АД е поставена под специален надзор), до 23.05.2017 г.

Упълномощеният от ищеца адвокат: поддържа исковата молба; ангажира съдебносчетоводна експертиза; желае възстановяване на разноски за водене на делото, за които представя списък и доказателства (л.л. 235-246 от делото); представена е и писмена защита; възразява за прекомерен размер на претенцираното от ответника възстановяване на разходите за адвокатско вознаграждение.

Адвокатът - пълномощник на ответника, с писмени отговори на исковата молба и с

допълнително представена писмена защита: оспорва исковата молба, както по отношение основанието, така и относно размера на претенциите; ангажира писмени доказателства и заключение на съдебносчетоводна експертиза, прието без оспорване от страните; желае присъждане на разноски, съгласно списък (л.л. 247-253).

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение за доказаност и основателност на исковата молба.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - ГРАД, като съобрази характера на производството от процесуална страна, както и заявените с исковата молба претенции, доводите на страните и доказателствата, приема следното.

От фактическа страна.

За да претендира обезщетяване на претърпени имуществени вреди ищецът се позовава на следните факти, по които страните не спорят, понеже се установяват от приетите по делото писмени доказателства и/или са ноторно известни.

Ищецът Я. Н. П. сключил на 07.03.2013 г., в качеството на потребител рамков договор (л. 36 от делото) с [фирма]. На 28.02.2013 г. е сключен и Договор за срочен депозит „4x4“, № 31098 (л. 38) с клауза за капитализиране на лихвата по депозитната сметка. Съгласно този договор [фирма] открива банкова сметка в лева (IBAN: BG84 KОРP 92202047210201). С два броя анекси от 07.03.2013 г. (л.л. 41, 44) са открити съответно още две банкови сметки – Евро и в лева, за съхранение на пари, при условията на преференциален срочен депозит. Според приложеното на л. 47 от делото удостоверение, подписано от синдика на К. АД (в несъстоятелност), както и според вещото лице (заключение на л. 142): към 20.06.2014 г салдата по сметките: депозитна сметка в лева (IBAN: BG84 KОРP 9220 2047 2102 01) сума, в размер на 9 215, 77 лева; по спестовна сметка в евро (IBAN: BG73 KОРP 9220 4447 2102 01) сума, в размер на 205 218, 01 евро (левова равностойност 401 369, 58 лева); по спестовна сметка в лева (IBAN: BG91 KОРP 9220 4047 2102 01) сума, в размер на 482 025, 72 лева. Общият размер на салдото по банковите сметки с титуляр Я. П., към 20.06.2014 г. в левова равностойност е 892 611, 07 лв. На 06.11.2014 г., когато е взето решението на БНБ за отнемане лиценза на К. АД, по сметките на Я. П. са осчетоводени прехвърлени към Фонда за гарантиране на влоговете в банките суми за изплащане, както следва: от депозитна сметка в лева - 8 635,29 лева; от спестовна сметка в евро - 90 982, 05 евро (левова равностойност 177 945, 42 лева); от спестовна сметка в лева - 9 419,29 лева. Общият размер на прехвърлените суми за изплащане към ФГВБ е 196 000 лв. Г. депозит от 196 000 лв. е изплатен на Я. Н. П. на 04.12.2014 г., съгласно представено платежно нареждане.

Според удостоверението на л. 139, подписано отново от синдика на К. АД (в несъстоятелност): на 06.11.2014 г. е подадена информация към Фонда за гарантиране на влоговете в банките; изплатената сума от 196 000 лева включва главници и капитализирани до 06.11.2014 г. лихви, поради което не може да бъде удостоверено, каква част от изплатените 196 000 лева е главница и каква част лихви; начислените, но не осчетоводени възнаградителни лихви по трите банкови сметки, както и лихвените проценти са посочени в таблица, за отделните периоди 20.06.2014 г. - 06.11.2014 г. и 30.06.2014 г. – 06.11.2014 г.; вземането на П. (остатък, след плащането на 196 000 лева), в размер на 20 142, 11 лева е включено в масата на несъстоятелността на К. АД, под № 7193.

Установяват се от наличните по делото писмени доказателства и не са спорни следните фактически обстоятелства, които са от решаващо значение за ангажиране

отговорността на ответника с процесната искова молба.

На 20.06.2014 г., с писмо, вх. № 4098 в БНБ е получено писмено уведомление от ръководството на [фирма] за изчерпване на ликвидността и преустановяване на разплащанията, както и на всички видове банкови операции. Предявено е искане, БНБ да предприеме необходимите мерки, включително поставянето на банката под специален надзор. На същата дата, на основание чл. 115, ал. 2, т. 2 и т. 3 от Закона за кредитните институции УС на БНБ е приел Решение № 73, изменено и допълнено с Решение № 74/22.06.2014 г., с което [фирма] е поставена под специален надзор, за срок от три месеца. Със същото решение, за срок от три месеца: е спряно изпълнението на всички задължения на [фирма]; дейността на банката е ограничена, като е забранено извършването на всички дейности, съгласно банковата лицензия; отстранени са от длъжност членовете на управителния и на надзорния съвет на банката. С Решение № 76/22.06.2014 г. УС на БНБ под особен надзор е поставена и „Търговска банка [фирма], чийто капитал е бил 100 % собственост на [фирма]. С Решение № 82/30.06.2014 г., прието с протокол № 14 УС на БНБ, на основание чл. 116, ал. 2, т. 1 ЗКИ лихвите по депозити в К. са намалени до средния им пазарен размер. С поставянето под особен надзор на двете банки БНБ е възложило на квесторите осигуряването на пълен анализ, оценка на активите и пасивите на банковата група, от независим външен одитор. Такава проверка за [фирма] е възложена на 25.06.2014 г., като резултатите са оповестени публично на 11.07.2014 г. Проверката е частична и установила, че за определена категория кредитополучатели по кредити, в общ размер на 3,5 млрд. лева от общ кредитен портфейл - 5,4 млрд. лева липсва съществена информация за финансовото им състояние и/или за целевото усвояване на кредита. УС на БНБ е приел и Решение № 82/30.06.2014 г. за намаляване лихвените проценти по депозитите в [фирма] и ТБ [фирма], до средния пазарен размер за банковата система, по видове, матуритет и валути. На 25.07.2014 г. квесторите на [фирма] са представили доклад за текущото състояние на банката, според който, към 30.06.2014 г.: общата капиталова адекватност на банката е 10,54 на сто, а адекватността на капитала от първи ред – 7.86 на сто; броят на служителите в управление „Анализ и контрол на риска” е недостатъчен спрямо обема, сложността и проблематиката на кредитния и инвестиционния портфейл на банката; в банката няма изградена структура за управление на влошени или лоши кредити; в кредитните досиета не се съдържат детайлни анализи на финансовото състояние на кредитополучателите. Докладът е приет от БНБ и управителният съвет на централната банка е постановил Решение № 94/31.07.2014 г., с което, на основание чл. 107, ал. 3 от ЗКИ издал задължителни предписания към квесторите на [фирма], като: създаване на специален екип, който в срок до 15.09.2014 г. да организира подготовката на кредитните досиета, за целите на одиторската оценка; да сключат допълнителни договори с одиторските фирми, за цялостна оценка активите на „К.“. С решение от 16.08.2014 г. УС на БНБ, на основание чл. 116, ал. 2, т. 3, вр. чл. 103, ал. 2, т. 24 ЗКИ и чл. 16, т. 16 от Закона за Българската народна банка е разрешил на [фирма] да извършва: платежни операции, за целите на погасяване на кредити към банката, поставена под специален надзор, от сметки при същата банка на кредитополучателя, на негови съдлъжници или на негови поръчители, когато създадеността или поръчителството са възникнали преди 01.06.2014 г.; безкасови операции по обмен на валута, когато такива са необходими за целите на погасяване на кредити. На 16.09.2014 г. УС на БНБ е взел решение за удължаване срока на специален надзор за [фирма] с още два месеца, съответно до 20

ноември, указвайки на квесторите, най-късно до 20.10.2014 г. да внесат в БНБ цялостна оценка на активите на банката, извършена от трите одиторски компании – [фирма], [фирма] и [фирма], и до 31.10.2014 г. да представят отчет за капиталовата адекватност на „К.“, на база изготвената пълна оценка на активите и след извършване на съответни счетоводни операции. На 20.09.2014 г. Правителството на Р. България е уведомено от Европейската комисия за открита процедура, за нарушение на Директива 94/19/ЕС. Процедурата е прекратена с решение на Европейската комисия, от 15.12.2015 г. След поредица от други действия, с Решение № 138/06.11.2014 г., на основание чл. 103, ал. 1, т. 1, ал. 2, т. 25, чл. 103, ал. 4 и чл. 151, ал.ал. 1 – 3 ЗКИ, вр. чл. 62, б. „а“ и чл. 63, б. „в“ от Регламент (ЕС) № 575/2013, УС на БНБ е отнел издаденото разрешение на [фирма]. Съгласно същото решение, на основание чл. 9, ал. 1 от Закона за банковата несъстоятелност, от „К.“ следва да бъде подадено искане до компетентния съд, за откриване на производство по несъстоятелност и за това действие да бъде уведомен Фондът за гарантиране на влоговете в банките, с цел извършване на подготвителни действия за назначаване на синдик. С Решение № 61/18.11.2014 г. Управителният съвет на Фонда за гарантиране на влоговете в банките е определил датата 04.12.2014 г. за начална дата на изплащане на гарантираните депозити.

В заключението на С..Е (л. 226) са посочени (според поставените от ответника въпроси) размерите на лихвите в проценти, начислявани по съответните влогове на ищеца в К., за съответните периоди.

Въз основа на гореизложените факти ищецът твърди: а) неправомерно бездействие на БНБ, изразяващо се в неизпълнение на задължението по чл. 1, т. 3, б. „и“ от Директива 94/19 ЕО; б) вече дефинираните по – горе в настоящото решение претърпени от това имуществени вреди: 8 627, 97 лв., представляващо законната лихва за забавено плащане на максималния размер на гарантираните вземания от 196 000 лева, за периода 30.06.2014 г., до 04.12.2014 г.; 20 142, 11 лева – разликата между вложените по банкови депозити в [фирма] суми и изплатения от Фонда за гарантиране на влоговете в банките гарантиран размер от 196 000 лева, заедно със законните лихви от предявяване на исковата молба, както и 5 993 06 лева, на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД – обезщетение, в размер на законната лихва върху 20 142, 11 лева, за периода от 20.06.2014 г. (датата, на която К. АД е поставена под специален надзор), до 23.05.2017 г.

Въпросът за процесуалната нередовност, респ. недопустимост на исковата молба, вкл. досежно активната процесуална легитимация на БНБ, каквото възражение се поддържа и с актуалния отговор на ответника, е решен отдавна, предвид и постановените от СЕС решение от 04.10.2018 г., по дело С-571/16 и решение от 25.03.2021 г., по дело С-501/18. Макар да не принадлежи към системата на изпълнителната власт, разпоредби от ЗБНБ възлагат на Българската народна банка властнически правомощия, което я определя като административен орган, във втората хипотеза на §1, т.1 ДР АПК. С оглед на това БНБ може да бъде ответник, при условията на чл. 205 АПК по предявени искове за обезщетение за вреди от бездействие, при неупражняване на административните правомощия, спрямо друга търговска банка, вкл. за бездействие по неспазване задължения, произтичащи пряко от Директива 94/19/ЕО и свързаните с тях разпоредби от националното право.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - ГРАД приема, че исковата молба е процесуално допустима за разглеждане по реда на чл. 203 и сл. АПК, вр. чл. 1 ЗОДОВ,

Исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица се разглеждат по реда на Глава единадесета АПК (чл. 203, ал. 1, ал. 2), а за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. С разпоредбата на новата ал. 3, чл. 203 АПК (ДВ, бр. 94/2019 г.) се прие, че по същия ред се разглеждат и исковете за обезщетения за вреди, причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, като за имуществената отговорност и за допустимостта на иска се прилагат стандартите на извъндоговорната отговорност на държавата за нарушение на правото на Европейския съюз. Относно предпоставките за ангажиране отговорност на Държавата за вреди, причинени на частноправни субекти Съдът на ЕС постанови решение от 04.10.2018 г., по дело С-571/2016 и решение от 25.03.2021 г., по дело С-501/2018 г., които ще бъдат коментирани в настоящото решение. В решението по дело С-571/16 Съдът на ЕС изрично сочи, че разпоредбата на чл. 4, пар. 3 ДЕС, както и принципите на равностойност и ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, съгласно която правото на частноправните субекти на обезщетение за вреди от нарушаване на правото на ЕС зависи от спазването на допълнително условие, а именно вредата да е причинена умишлено от съответния държавен орган. С оглед изложеното, процесният иск, макар и предявен преди измененията на ЗОДОВ и АПК следва да бъде разгледан по реда на чл. 203-207 АПК, в съответната им редакция, срещу надлежния ответник Българска народна банка, във връзка с възложените му административни правомощия за надзор върху кредитните институции.

Член 1 от ЗОДОВ постановява, че Държавата отговаря за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на техни органи и длъжностни лица, при или по повод изпълнение на административна дейност. За да възникне правото на иск за обезщетение по този ред, съответно, за да бъде доказана основателността на такъв иск е задължително да бъде установено по несъмнен начин наличието на следните предпоставки, които да са взаимно свързани, а именно: причинена вреда; незаконосъобразни действия/бездействие на орган или длъжностно лице на Държавата, при или по повод изпълнението на административна дейност; пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразното бездействие и настъпила вреда.

Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, от 30.05.1994 г. регулира схемите за гарантиране на депозити. С Директива 2009/14/ЕО, от 11.03.2009 г. е изменена Директива 94/19/ЕО, относно схемите за гарантиране на депозити по отношение на гарантирания размер и срока за изплащане.

„Неналичен депозит“, съгласно чл. 1, § 3 от първата директива е депозит, който е дължим и платим, но не е бил платен от кредитна институция, съгласно правните и договорни условия, приложими към него, когато: i) съответните компетентни органи са установили, че по тяхно виждане съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи. Според решението по дело С-571/16: от текста на чл. 1, § 3 i), от Директива 94/19 изрично следва, че необходимо и достатъчно условие, за да се установи неналичността на депозит, който е дължим и платим, е по

виждане на компетентния орган дадена кредитна институция да изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и да не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи; чл. 1, §3 i) уточнява, че посочените компетентни органи трябва да установят това „колкото е възможно по-скоро“ и „не по-късно от пет работни дни след като са се уверили за пръв път, че съответната кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми“; установяването на неналичността на депозитите не може да зависи от неплатежоспособността на кредитната институция или от отнемането на нейния лиценз; срокът, в който трябва да се установи, че депозитите са неналични е императивен и не може да бъде дерогиран; удължаването на срока за изплащане на депозитите е възможно, единствено при изключителни обстоятелства и не може да надвишава 10 работни дни; чл.1, §3 и чл.10, §11 от Директива 94/19 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат, от една страна национално законодателство, съгласно което установяването на неналичността на депозитите зависи от неплатежоспособността на кредитната институция и от отнемането на нейния банков лиценз, и от друга страна, отклоняване от предвидените от тези разпоредби срокове за установяване на неналичността и за изплащане на депозитите по съображение, че е необходимо кредитната институция да бъде поставена под специален надзор; чл.1, §3 i) от Директива 94/19 трябва да се тълкува в смисъл, че неналичността на депозитите по смисъла на тази разпоредба трябва да се установи с изричен акт на компетентния национален орган, като предварителното предявяване от титуляра на банков депозит до съответната кредитна институция на искане за плащане, което не е изпълнено, не може да бъде условие за установяване на неналичността на този депозит по смисъла на тази разпоредба. С други думи, предвид гореизложеното, за да бъде задействана „схемата“ за гарантиране на депозитите, Директива 94/19/ЕО предвижда процедура само от три стъпки: 1. компетентният орган (БНБ) се уверява, че депозит, който е дължим и платим, не е бил изплатен от кредитна институция; 2. в рамките на пет работни дни след това заключение БНБ е следвало да определи, дали съответната К. изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозити, които са дължими и платими и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи; 3. схемата за гарантиране на депозити трябва да е в състояние да изплати надлежно доказаните вземания на вложителите, в рамките на 20 работни дни, след като компетентният орган е взел своето решение. С Директива 2009/14/ЕО, от 11.03.2009 г., изменяща Директива 94/19/ЕО чл. 1, точка 3, подточка „i“ втората алинея се заменя със следното: „Компетентните органи установяват това колкото е възможно по-скоро и във всеки случай не по-късно от **пет работни дни**, след като са се уверили за първи път, че дадена кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми“.

Задължението на БНБ да обяви неналичността на депозитите, по смисъла на Директивата следва пряко от възложените ѝ функции и от нормите на самата Директива. Неоснователно е оправданието, че първоначално УС на БНБ не приложил норма от Правото на ЕС, ползваща се с директен ефект, само защото Директивата не е била правилно транспонирана и съответно БНБ не е била изрично определена от българския законодател за „съответния компетентен орган. Постановявайки Решение № 73/20.06.2014 г. за поставяне на К. под специален надзор БНБ е разполагала с необходимите факти, позволяващи да бъде мотивиран извод за неналичност на депозитите, по смисъла на чл. 1, § 3, подточка „i“ от Директива 94/19/ЕО, като преустановяването на достъпа до депозитите е по причини, пряко свързани с финансовото положение на К.. Не е спорно, че към 20.06.2014 г. К. не само не е изпълнила вече подадени заявки за плащане, но и всички вложители са били лишени от възможността изобщо да правят заявки за изплащане на депозитите си и не са имали достъп до тях, почти шест месеца. От решението за поставяне на К. под специален надзор, което се основава на чл. 115, ал. 1 и чл. 115, ал. 2, т.т. 2 и 3 от ЗКИ е видно, че „ликвидните активи на банката по преценка на БНБ няма да бъдат достатъчни, за да може банката да изпълнява задълженията си в деня на тяхната изискуемост, или банката не е изпълнила в срок едно или повече изискуеми задължения към своите кредитори“. К. е поставена под специален надзор с пълно преустановяване на плащанията, въпреки че националното право позволява мерки с по-ниска степен на намеса – избор между пълно и частично преустановяване на плащанията и ограничаване на дейностите. Според решението, към 11, 58 часа на 20.06.2014 г. по сметката на К., в платежната система за брутен сетълмент в реално време (R.) разполагаемата наличност е 237 773 лв., при наредени чакащи плащания за над 38 млн. лв. Очевидно не е съществувала близка перспектива, кредитната институция да е в състояние да изплати депозитите. Както е посочено в решението на УС на БНБ, с писмо № 4098/20.06.2014 г. изпълнителните директори са уведомили БНБ, че като имат предвид наличните средства на банката по сметки и в брой, те няма да бъдат достатъчни за изпълнение на задълженията на банката в най-близко време. В резултат, още на същата дата УС на БНБ е приел решението за поставяне на К. под специален надзор, спрени са всички плащания и всички банкови сделки на институцията. Така самата БНБ е постановила законова забрана върху К. да изплаща депозити по причини, които са пряко свързани с проблеми на ликвидността на К.. Както е видно от мотивите на УС на БНБ в решението от 20.06.2014 г., поставянето на К. под специален надзор е продиктувано от наличието на опасност от неплатежоспособност, поради засиленото теглене на средства и липсата на достатъчно ликвидни активи към 20.06.2014 г., като определеният тримесечен срок на надзора недвусмислено показва липсата на „близка перспектива“ за изплащане на депозитите от кредитната институция. От това следва, че макар да не е извършена изрична констатация в този смисъл, депозитите в К. стават неналични, по смисъла на чл. 1, точка 3, подточка „i“ от

Директива 94/19, поради което в срок от 5 работни дни е следвало да бъде постановен изричен акт в този смисъл – задължение, което произтича от директно приложимото право на ЕС.

Умишленото или по непредпазливост неизпълнение на задълженията на Държавата, произтичащи от правото на ЕС е елемент, който следва да бъде съобразен при преценката за достатъчно съществения характер на нарушението. В случая липсата на умисъл у БНБ не води автоматично до извод за несъществено нарушение. Отговорността на държавата, посредством нейните органи е принципно обективна. В този смисъл неоснователно БНБ се позовава на чл. 79, ал. 8 ЗКИ, според която отговорността на надзорния орган може да бъде ангажирана, само ако вредите са причинени умишлено.

Несподелени от настоящия съдебен състав са и възраженията на ответника за неоснователност на исковата претенция, защото до датата на изплащане на гарантирания размер на влога К. е начислявала договорна лихва върху процесния депозит, както и че в размера от 196 000 лв. е включена главница и договорна лихва, за периода 30.06.2014 г., до изплащане на сумата. Макар размерът на претендираното с процесната искова молба обезщетение за имуществени вреди да е определен, посредством стойността на законната лихва за периода на забава, това обезщетение не представлява лихва. Законната лихва е механизъм за обезщетяване на претърпени вреди, без кредиторът да е длъжен да ги доказва. Невъзможността кредиторът да се разпорежда свободно с парите си, когато длъжникът не изпълнява навреме свое законово регламентирано задължение има за последица обезщетение в размер, по смисъла на чл. 86 ЗЗД. Достатъчно условие за изпадане на БНБ в забава, по отношение на вложителите в К. е изтичането на императивния 5 - дневен срок по член 1, точка 3, подточка „i“ от Директива 2009/14 ЕО за изменение на Директива 94/19, а в случая то безспорно е настъпило. Своевременното изпълнение на задължението по чл. 1, § 3, б. „i“ от Директива 94/19 би защитило в максимална степен, освен правата на вложителите, и обществения интерес, доколкото цел на директивата е не само защита на вложителите, а и стабилност на банковата система. Както следва и от съображения 8 и 9 от Директивата, за вложителите е от съществено значение да имат постоянен достъп до техните спестявания, поради което неосигуряването на достъп до депозитите за срок по-дълъг от установения в директивата води до нарушаване правата на ищцата. Липсата на разпоредби в правото на ЕС, по отношение размера на дължимото обезщетение обуславя прилагането принципите на процесуална автономия, равностойност и ефективност. При паричните притезания обективният измерител на стойността на нарушеното право е законната лихва по чл. 86 от Закона за задълженията и договорите. Безспорно е (независимо от експертното заключение, изготвено по въпроси, формулирани от ответника), че каквито и лихви да са били начислявани върху размера на депозита в лева, те не са изплащани отделно, а са включени в общия размер на вземането (депозит в лева, депозит в евро и депозит в щ.д.), което Я. П., в производството по несъстоятелност е имала като

кредитор на К., след приспадане на сумата от 196 000 лева, и което е било частично удовлетворено на 04.12.2014 г., според удостоверението (л. 47) от К. (в несъстоятелност). Ангажираните от ответника доказателства не установяват и не доказват, какъв е точният размер на лихвите и този на главницата, като част от цялата сума, от 196 000 лева. Сумата от 196 000 лева е формирана от изплатени части, както от левовата, така и от валутните сметки.

Неоснователни, според Съда са и възраженията на ответника за липса на вреди, и за липса на причинно-следствена връзка, защото дори БНБ да беше взела решението по чл.1 , пар. 3, буква „i“ в 5-дневния срок, не е било възможно да започне изплащане на гарантираните депозити. Без значение е обстоятелството, че не БНБ, а ФГВБ е компетентен да изплаща гарантираните депозити, тъй като именно забавянето на решението по чл. 1, пар. 3, б. „i“, ал. 2 от Директивата, което БНБ е била длъжна да вземе навреме, поражда правото на иск за ищеца. Фондът не разполага с правомощия сам да определи началната дата на изплащане на гарантираните депозити. След като забавеното изпълнение на паричното задължение е следствие от извършеното от БНБ нарушение нормата на чл. 1, точка 3, подточка „i“, това е и основанието за приложението на чл. 86 ЗЗД. В контекста на прилаганите от държавите - членки схеми за гарантиране на депозитите и за да се осигури тяхната ефективност, Директива 94/19/ЕО не обвързва задвижването на компенсационния механизъм с условието, схемата да разполага с достатъчно парични средства. Напротив, както следва от чл. 10, пар.1, схемите за гарантиране на депозитите следва да са в състояние да изплащат надлежно доказаните претенции на вложителите, по отношение на неналичните депозити. В т. 3 от диспозитива от решението на СЕС, по дело С-571/16 изрично е прието, че чл. 1, точка 3, подточка „i“ от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14 трябва да се тълкува в смисъл, че предварителното предявяване от титуляря на банков депозит до съответната кредитна институция на искане за плащане, което не е изпълнено, не може да бъде условие за установяване на неналичността на този депозит, по смисъла на тази разпоредба. Така настоящият съдебен състав отговаря и на друго възражение на ответника.

За извършеното нарушение на правото на ЕС ответникът БНБ дължи обезщетение само за периода на забавено изплащане на сумата от 196 000 лева - от момента, в който реално ищецът е трябвало да има достъп до депозита си, до момента, в който нарушението е преустановено, а именно за периода от 26.07.2014 г., до 05.11.2014 г. Само за този период е на лице причинно следствена връзка, между извършеното от БНБ нарушение и претърпените вреди. По отношение на началната дата на периода следва да се има предвид, че съгласно чл. 1, точка 3, подточка „i“ от Директива 2009/14, за изменение на Директива 94/19/ЕО, срокът от 5 работни дни, в който БНБ е била длъжна да издаде изричен акт за установяване неналичността на депозитите, считано от 20.06.2014 г. (датата на поставянето на К. под надзор) е изтекъл на 27.06.2014 г. След този момент действително БНБ е в нарушение на правото на ЕС, но

независимо от това Съдът не споделя становището, че още на 30.06.2014г. ищецът е следвало да има достъп до депозита си. Постановвяването на акт, с който се установява неналичността на депозитите не е достатъчно условие за започване на тяхното изплащане. С акта, с който се установява неналичността на депозитите само се стартира схемата за изплащане на гарантираните депозити и считано от датата на постановвяване на този акт, започва да тече срокът за изплащане. По арг. чл. 23, ал. 5 ЗГВБ, в случай че БНБ бе взела решението по чл. 1, точка 3, подточка „i“ в петдневния срок - т.е. най-късно на 27.06.2014 г., то спрямо срока от 20 работни дни за изплащане на депозитите, считано от 30.06.2014 г., най-рано ищецът е можел да получи достъп до депозита си на 25.07.2014 г. Ищецът П. реално е започнал да търпи вреди, вследствие нарушението/забавата на БНБ, считано от 26.07.2014 г. След тази дата БНБ вече не е в забава, понеже решението за обявяване неналичността на депозитите и за отнемане лиценза на К., респ., за стартиране процедурата за компенсиране по чл. 10 от Директива 94/19 е взето на 06.11.2014 г., поради което за този период (от 06.11.2014 г.), до датата на изплащане на гарантирания депозит - 05.12.2014 г. липсва виновно поведение на ответника БНБ и причинно-следствена връзка между такова поведение, и претендираните вреди. На тези основания исковата молба е основателна и доказана в частта по б. „А“, относно размер от 5 624, 38 лева, представляващи законната лихва за забавено изплащане на гарантираното вземане от 196 000 лева, за периода 26.07.2014 г., до 05.11.2014 г. Сумата от 5 624, 38 лева е посочена и от вещото лице, в отговора на трети въпрос (л. 232 от делото). За сумата над 5 624, 38 лева, до претендирания размер от 8 627,97 лв. (разлика 3 003, 59 лв.) и за периода след 05.11.2014 г., до 04.12.2014 г. исковата молба е неоснователна и подлежи на отхвърляне.

Неоснователна и недоказана е исковата молба и в останалата част, досежно претендираното обезщетяване с: 20 142, 11 лева – разликата между вложените по банкови депозити в [фирма] суми и изплатения от Фонда за гарантиране на влоговете в банките гарантиран размер от 196 000 лева, както и 5 993 06 лева, на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД – обезщетение, в размер на законната лихва върху 20 142, 11 лева, за периода от 20.06.2014 г. (датата, на която К. АД е поставена под специален надзор), до 23.05.2017 г.

Предвид тези претенции и в контекста на вече казаното, отново следва да бъде напомнено, че: настоящото производство е по реда на чл. 1 ЗОДОВ, за ангажиране отговорност на БНБ; според разпоредбата на чл. 4 от Закона за гарантиране на влоговете в банките (трите му алинеи, приложим за случая и в сила до 13.08.2015 г.): „Фондът гарантира пълно изплащане на сумите по влоговете на едно лице в една банка, независимо от броя и размера им, до 196 000 лв.; в посочената сума се включват и начислените лихви към датата на решението на Българската народна банка по чл. 23, ал. 1.; разпоредбата на ал. 1 не се прилага спрямо лица, придобили права по влог в резултат на извършени и/или съобщени на квесторите, ликвидаторите или синдиците разпоредителни

действия с влога в срока на действие на мярката по чл. 116, ал. 2, т. 2 от Закона за кредитните институции, или след вземане на решението на Българската народна банка по чл. 23, ал. 1“. Отговорността на БНБ за незаконосъобразно бездействие (както бе подчертано вече), изразяващо се в забавено обявяване неналичност на депозитите в КТБ има за последица само забавено изплащане на гарантирания депозит от 196 000 лева, но е пряката и непосредствена причина ищецът да не може да получи остатъка от депозита си – 20 142, 11 лева, за който се каза по – горе, че е бил включен в масата на несъстоятелността на К.. В подкрепа на този извод е и първият диспозитив на решението на СЕС от 25.03.2021 г., по дело С-501/18, а именно: „*член 7, параграф 6 от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 година относно схемите за гарантиране на депозити, изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 година, трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденото в него право на вложителя да получи компенсация обхваща единствено изплащането от схемата за гарантиране на депозитите на неналичните депозити на този вложител до размера, определен в член 7, параграф 1а от тази директива, изменена с Директива 2009/14, след като компетентният национален орган установи неналичността на държаните от съответната кредитна институция депозити в съответствие с член 1, точка 3, подточка i) от посочената директива, изменена с Директива 2009/14, поради което член 7, параграф 6 от същата директива не дава основание да се счита, че посоченият вложител има право на обезщетение за вредата, причинена поради забавеното изплащане на гарантирания размер на всички негови депозити или поради недостатъчния надзор от страна на националните компетентни органи над кредитната институция, чиито депозити са станали неналични*“. В същото време този диспозитив, на който се позовава адвокатът – пълномощник на БНБ с писмената си защита, според настоящия съдебен състав не е основание да бъде прието за недопустимо присъждането на законната лихва за забавено изплащане на гарантираното вземане от 196 000 лева, за периода 26.07.2014 г., до 05.11.2014 г.

Исковата молба в частта, относно претендираното обезщетяване с: 20 142, 11 лева (разликата между вложените по банкови депозити в „К. суми и изплатения от Фонда за гарантиране на влоговете в банките гарантиран размер от 196 000 лева), както и за 5 993 06 лева - обезщетение, на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД в размер на законната лихва върху 20 142, 11 лева, за периода от 20.06.2014 г. (датата, на която К. АД е поставена под специален надзор), до 23.05.2017 г., подлежи на отхвърляне, като неоснователна.

Частичното уважаване на исковата молба за сумата от 5 624, 38 лева обуславя по принцип и частично удовлетворяване претенциите на двете страни за възстановяване разноските, съответно за адвокатски възнаграждения.

От страна на ищеца са представени доказателства да е заплатил възнаграждение на Адвокатско дружество „Й., В. и партньори“, в размер на 1

015, 16 лева. Ищецът е внесъл и депозит за вещо лице – 400 лева. На основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ ответникът следва да бъде осъден да възстанови на ищеца, съразмерно на уважената част от иска сумата от 229 лева, изчислена въз основа на: платената държавна такса от 10 лева; депозит за вещо лице – 400 лева и адвокатско възнаграждение 1 015, 16 лева; претендирано обезщетение в общ размер на 34 763 лева.

Ищецът, въпреки изричното възражение на неговия адвокат – пълномощник за недължимост, също е задължен да заплати на БНБ част от адвокатското възнаграждение - съразмерно на отхвърлената част от исковата молба (за сумата от общо 29 139 лв.), платено на Адвокатско дружество „Си Ем Ес К. М.“ – клон България, по аргумент от разпоредбата на чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ, която не предвижда присъждане и на разноски (в случая – 300 лева депозит за вещо лице). Съдебната практика, преди създаването на новата ал. 4, чл. 10 ЗОДОВ (ДВ, бр. 29/2019 г.) и след това (с оглед § 6, ал. 1 от ЗИДЗОДОВ (обн. ДВ, бр. 95/29.11.2019 г.) отричаше присъждане в полза на ответника, на адвокатско възнаграждение, след отхвърляне на искова молба, вкл. за искова молба, предявена преди създаването на новата ал. 4. С Определение № 2/20.04.21 г., постановено от Първа и Втора колегия на ВАС и ОСС ГК ВКС, по т. д. № 1/19 г. бе отклонено искането на главния прокурор на РБ за приемане на съвместно тълкувателно постановление по въпроса: „В хипотезите на чл. 10, ал. 2, респ. на чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ дължи ли ищецът разноски за юрисконсултско възнаграждение, когато юридическото лице - ответник по иска съгласно чл. 205 АПК е представлявано в съдебното производство от юрисконсулт“. Отклоняването на искането е мотивирано, именно с последвалото законодателното разрешение - ал. 4 на чл. 10 ЗОДОВ и с това, че: „новата алинея 4 на чл. 10 следва да бъде прилагана по отношение и на заварените дела, с оглед вече изразената ясна воля на Законодателя по този въпрос, и за да се избегне занапред различно третиране на сходни положения, различаващи се единствено по време; след влизане в сила на чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ поставеният по тълкувателното дело въпрос се явява „неуреден въпрос“, по смисъла на § 1 от ПЗР на ЗОДОВ за заварените дела и по силата на тази препращаща разпоредба приложение по тях следва да намерят нормите на чл. 78, ал. 3 и ал. 8 ГПК, които са идентични по смисъл с новото законодателно разрешение в чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ“. Съдът обаче приема за основателно възражението на ищцовия адвокат по чл. 78, ал. 5 ГПК, за прекомерност на претендираното от БНБ адвокатско възнаграждение от 2 400 лева. Предвид наличието на определена фактическа и правна сложност, но отчитайки и вече създадената към момента съдебна практика, както и множеството идентични дела, образувани пред АССГ, Съдът приема да намали размера на адвокатското възнаграждение, върху което ще изчислява разноските на ответника, като го определя (чл. 8, ал. 1, т. 3 от Наредба № 1/2004 г. на Висшия адвокатски съвет) на 1 000 лева. С оглед на това, на ответника се дължат от ищеца разноски, в размер на 161 лева, изчислени върху възнаграждението за един адвокат (1 000

лева), съразмерно на отхвърлената част от исковата молба.

Водим от горните съображения и на основание чл. 172, ал. 1, ал. 2, вр. чл. чл. 203-205 АПК, чл. 10, ал. 3, ал. 4 ЗОДОВ и чл. 78, ал. 8 ГПК, Административен съд София - град, 14^{-ти} състав,

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Българска народна банка да заплати на Я. Н.

П., ЕГН: [ЕГН] обезщетение за имуществени вреди, в размер на 5 624, 38 лв. (пет хиляди, шестстотин и двадесет и четири лева, и 38 ст.), претърпени в периода от 26.07.2014 г., до 05.11.2014 г., в резултат на бездействие на БНБ, по отношение прилагане на ползваща се с директен ефект норма на чл.1, § .3, буква „i“ от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, от 30 май 1994 г., относно схемите за гарантиране на депозити, изразяващо се в невземане на решение за обявяване неналичност на депозитите в [фирма], в императивния срок от пет работни дни и **ОТХВЪРЛЯ**, като неоснователна и недоказана исковата молба за размера над 5 624, 38 лв., до претендирания размер от 8 627,97 лева.

ОТХВЪРЛЯ като неоснователна и недоказана исковата молба от Я.

Н. П., срещу Българска народна банка, за обезщетяване на: 20 142, 11 лева (разликата между вложените по банкови депозити в „К. суми и изплатения от Фонда за гарантиране на влоговете в банките гарантиран размер от 196 000 лева), както и за 5 993 06 лева - обезщетение, на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД в размер на законната лихва върху 20 142, 11 лева, за периода от 20.06.2014 г. (датата, на която К. АД е поставена под специален надзор), до 23.05.2017 г.

ОСЪЖДА Българска народна банка да възстанови на Я. Н.

П., ЕГН: [ЕГН] разноските за водене на делото и заплатеното възнаграждение на адвокат, съразмерно на уважената част от исковата молба, в общ размер на 229 (двеста, и двадесет и девет лева).

ОСЪЖДА Я. Н. П., ЕГН: [ЕГН] да заплати на

Българска народна банка, съразмерно на отхвърлената част от исковата молба възнаграждение за адвокат, в размер на 161 лв. (сто, и шестдесет и един лева).

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд, в 14 - дневен срок от съобщаването.

СЪДИЯ:

